

Üstad'ın fizik, kimya, biyoloji ilimlerine genel yaklaşımı hakkında ve Risalelerde bunları nasıl işlediği konusunda bilgi verir misiniz?

Kur'an'ı Kerim ve onun manevi tefsiri olan Risale-i Nurların sahası fizik değil, metafiziktir. **Bilim fizik ile, din ise metafizik ile ilgilidir.** Şu var ki, din kendi meselelerine delil getirmek için bilimin incelediği kainat kitabından örnek ve misaller takdim eder. Bu da her insanın kavrayacağı ve anlamakta zorlanmayacağı yüzeysel ve tebei bir bakıştır. Yoksa ne Kur'an, ne onun tefsirleri olan kainatı bir fen ilmi derinliğinde ve metodunda incelemeyiz. Bu sebeple fen ilimlerinin malumatlarını ve inceliklerini dinden ve onun kaynaklarından istemek ve beklemek yanlış olur.

Üstad Hazretlerinin ifadesi ile "**delil müddeadan hafi**" olmamalıdır. **Yani tevhidi ispat etmek için getirilen delil, tevhidden ziyade izaha muhtaç olmamalıdır.** Delil açık, basit ve sade olursa, herkes istifade eder, ama kapalı ve bilimsel olursa, sadece bilim insanları o delilden faydalanabilir. Ancak ekser avam insanlar ondan faydalanamaz. Burada önemli olan; delilin kendisi değil, delilin ispat ettiği netice ve insanların bunu anlamasıdır.

Risale-i Nurların üslubuna dikkatle bakıldığı zaman, herkesin anlayacağı basit ve zahir delilleri gösterir. İnce, anlaşılması zor delillere ise karine ile (ip uçları) işaret eder. Yani çoğunluğu oluşturan muhatap kitlenin zihni seviyesine, avama göre hitap ediyor; çoğunluğun dışında azınlık olan ehli ilme ise karine ile hitap ediyor.

İnsanların ekserisi avam olduğu için, gayeyi ispat için getirilen delillerin avamın anlayacağı basitlik ve sadelik içinde olması gerekir. Yoksa, gaye zahir iken, gayeyi ispat etmek için getirilen deliller hafi ve karmaşık olursa, faydadan çok, zarar vermiş oluruz.

Üstad Hazretleri de aynı şekilde Kur'an'ın metodu olan delillerin, herkesin anlayacağı kadar zahir ve basit olması yolunu takip ediyor. Yani tevhide getirilen deliller zahir ve açık olmak zorundadır, bilimsel olması gerekmez. Mesela kainatta intizamın ispat edilmesi için ille de nötron ve protondan bahsetmek gerekmiyor. Güneşin her gün aynı şekilde doğması, yıldızların yerli yerinde olmaları, çiçeklerin o güzel yüzleri de intizama işaret ediyor.

İnsan ve bir çiçeğin bünyesinde çalışan zerrelerin hareket keyfiyetinden çok, onların hareketinden çıkan neticeler ve azim maslahatlar esastır. Yani o zerrenin her adımına sayısız fayda ve hikmetler takılmıştır. Şuursuz ve iradesiz bir zerrenin, bu sayısız fayda ve hikmetleri bilerek takip etmesi veya teşekkülüne mühendislik yapması mümkün ve kabil değildir ve esas olan budur. Yoksa o zerrenin hareket keyfiyeti bilimin alanıdır.

Üstad Hazretleri, ilk eğitimini ağabeyi Molla Abdullah'tan aldı. Tağ Köyü'ndeki medresede öğrenim hayatına başladığında sekiz yaşındaydı. Beş yıl süren tahsil hayatı boyunca, bir çok medresede kısa sürelerle bulunarak ders aldı. Bu süre zarfında Kur'an'ı hatmetti ve medrese eğitiminin temeli olan sarf ve nahiv kitaplarını İzhar'a kadar okudu.

Sonunda, Doğubeyazıt'ta bulunan Şeyh Mehmet Celali'nin medresesinde üç ay süren bir eğitim gördü. Burada, medrese eğitiminde yer alan kitapların yanında, pek çok başka kitabı da okudu. İcazetini alarak Doğubeyazıt'tan ayrılan Üstad Hazretleri, son derece hareketli geçen tahsil hayatında, çok genç yaşta iken klasik medrese eğitiminin sınırlarını aşan engin bir birikime sahip oldu. Bu tahsil sürecinde tarih, felsefe, coğrafya, matematik, kimya, jeoloji ve felsefe ile ilgilendiğine dair kayıtlar da mevcuttur. *Tahir Paşanın konağındaki zengin kütüphaneden Üstad Hazretleri çok istifade etmiştir.*